

Werken met de meldcode

Ervaringen, dilemma's, belemmeringen & oplossingen

Enquête: Brede reflectie op de meldcode

Om de implementatie van de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling een extra impuls te geven en professionals te helpen bij het nog beter toepassen ervan, heeft Augeo Foundation opdracht gekregen van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport om een 'Brede reflectie op de meldcode' te organiseren.

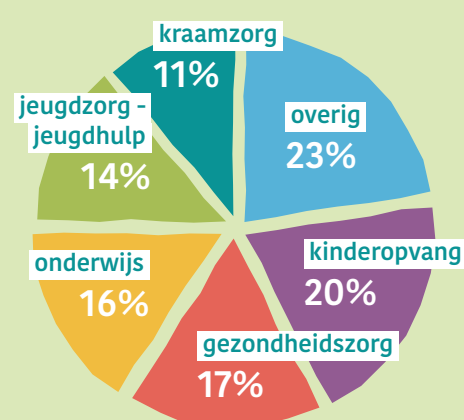
Het doel is om te leren van elkaars praktijk en te komen tot aanbevelingen, tips en handelingsscenario's, die breed gedeeld zullen worden met alle professionals.

Om er beter zicht op te krijgen welke casussen vaak voorkomen en welke dilemma's en/of belemmeringen men ervaart bij het gebruik van de meldcode, is een brede uitvraag onder professionals uitgezet.

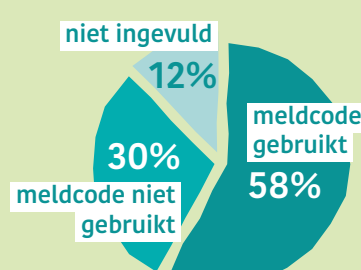
Reacties alle sectoren

Bijna 3.000 professionals uit diverse beroepsgroepen hebben gereageerd. Hiervan hebben 1.400 een concrete situatie beschreven waarin zij de meldcode hebben toegepast. De respondenten waren met name afkomstig uit deze sectoren:

Reacties uit de kinderopvang

In totaal hebben 530 professionals werkzaam in de kinderopvang gereageerd. Dit zijn hun reacties:

Welke dilemma's spelen er in de kinderopvang?

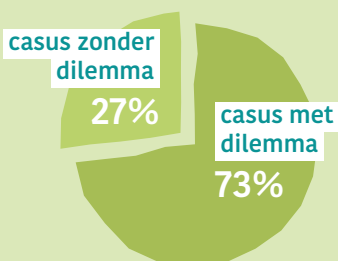
Er is eerst een lijst dilemma's voorgelegd die belemmerend zouden kunnen werken om de meldcode toe te gaan passen, of bij het gebruik van de meldcode. Deze dilemma's zijn gebaseerd op de uitkomsten van de evaluatie van de Wet Meldcode en de meldcodetour die in 2020/21 heeft plaatsgevonden. De respondenten uit de Kinderopvang hebben hier als volgt op gescoord:

Onzekerheid over signalen	192
Bang voor onterecht beschuldigen van betrokkenen	162
Niet duidelijk welke partij verantwoordelijk is en blijft na het doen van een melding	81
Ik heb moeite om mijn zorgen te bespreken met betrokkenen	73
Onduidelijk bij het wegen van geweld	55

Onduidelijk met wie welke informatie wel en niet gedeeld mag worden	51
Ik betwijfel of het wel zin heeft om te handelen volgens de meldcode	31
Onduidelijkheid met betrekking tot kindcheck	24
Het is niet duidelijk bij wie ik met signalen terecht kan in mijn organisatie	11
Het is niet duidelijk wat ik moet doen in het kader van de meldcode	10

Casussen uit de kinderopvang

309 professionals hebben de meldcode gebruikt. Aan hen is gevraagd een casus te beschrijven uit hun praktijk. Van de casussen die zijn beschreven is:

Voorbeelden van casussen

Onderstaande dilemma's zijn het meest genoemd in de beschreven kinderopvang-casussen.

1. Onzekerheid over signalen of wie de waarheid spreekt (dit wordt in ruim 1/3 van de situaties benoemd als dilemma)

Voorbeeld:

Het kindje had vieze kleding, toonde geen emoties. De moeder gaf nooit een knuffel, had altijd haast en geen tijd voor overdracht en liet baby broertje in de wagen buiten staan. Ouders stonden niet open voor onze mening, of contact met ons.

Dilemma: Inschatten hoe erg de hygiëne-situatie is.

Opvolging: Wij hebben geobserveerd en gerapporteerd en samen met de aandachtsfunctionaris onze bevindingen met Veilig Thuis gedeeld.

Voorbeeld: Verwaarlozing door ouders, waardoor stagnatie in ontwikkeling van het kind.

Dilemma: Valt het handelen van ouders wel of niet onder mishandeling en op basis van welke feiten maak je al dan niet een melding?

Betrokken partijen ingeschakeld en gesprekken met ouders gevoerd. Zorgen aangegeven en hulp aangeboden. Door ouders geweigerd.

2. Problemen met samenwerking in de keten, en onduidelijkheid waar de verantwoordelijkheid of regie ligt.

Voorbeeld:

Jongetje op de groep laat gedragsproblematiek zien. Zijn ouders zijn recent uit elkaar. Veel conflicten thuis met hem maar ook onderling tussen ouders. Jongetje is hier met regelmaat getuige van geweest.

Dilemma: Onvoldoende beeld van wie er betrokken is. Ondanks gebruik van de verwijzindex komen de instanties die ik verwacht hier niet in terug. Kunnen ook geen contact krijgen met betrokkenen.

Opvolging: Wij zijn duidelijk geweest naar ouders over onze zorgen. Melding bij Veilig Thuis belandde bij het wijkteam. Wij worden als opvang niet betrokken en op de hoogte gehouden.

3. Het bespreekbaar maken van zorgen met de ouders

Voorbeeld: Kind gaf aan dat hij thuis geslagen wordt door 1 van de ouders.

Dilemma: Hoe met ouder te bespreken zonder meteen een oordeel neer te leggen?

Opvolging: Intern overlegd met kwaliteitsmanager en daarna ouders gesproken. Gewenste resultaat bereikt.

Dilemma: Wat haal je overhoop in deze gezinssituatie, wanneer er een melding wordt gedaan? Raak je dan als kinderopvangorganisatie het zicht kwijt op het gezin? Terwijl de organisatie enorm bijdraagt aan structuur en stabiliteit voor het gezin.

Opvolging: Contact met moeder intensiveren en extra opvang aanbieden, door betrokken leidsters na werktijd, bij moeder thuis, die moeder betaalde. Vangnet van moeder in Nederland was beperkt.

4. Twijfel of melden wel zin heeft

Voorbeeld: Alleenstaande moeder uit Oost-Europees land. Ze heeft een andere opvoedstijl. De kinderen zijn veel alleen en hebben niet altijd adequate kleding. Oudere kind past bij ziekte op jongere kind.

Wat valt op?

Wat opvalt bij deze resultaten (in relatie tot andere sectoren) is dat er veel angst is om ouders/verzorgers onterecht te beschuldigen. Dit heeft uiteraard te maken met de onzekerheid over signalen, m.n. waar het om signalen van verwaarlozing gaat. De vraag 'Hoe ernstig is een slechte verzorging?' komt vaak naar voren. Daarnaast heeft veel onzekerheid te maken met situaties waarin een (v)echtscheiding of partnergeweld speelt: wie spreekt de waarheid? En door de soms jonge leeftijd van kinderen is ook niet altijd duidelijk hoe letterlijk de woorden van een kind genomen kunnen worden.

Zeer regelmatig wordt twijfel geuit of het handelen volgens de meldcode (waaronder ook het gesprek aangaan met ouders) wel zin heeft. In deze sector speelt immers het risico dat een kind uit beeld verdwijnt.

Onduidelijkheid wie moet handelen, wie de regie heeft, en hoe ver de verantwoordelijkheid van de kinderopvang daar in gaat, wordt ook regelmatig genoemd.

Meer informatie?

Kijk op augeo.nl hoe wij professionals kunnen helpen. Op augeo.nl/meldcode-ervaringen lees je meer over werken met de meldcode.